

Viekö energiansäästö yöunesi?

Moni varmasti tuntee tarinan miehestä, joka oli alkanut epäillä, ettei jääkaapin valo sammukaan kun ovi suljetaan. Huolestunut mies yritti turhaan selvittää asiaa monin eri tavoin. Tarinan mukaan hän menetti ensin yönensä ja lopulta myös järkensä. Huoleen oli tietysti perusteltu syy. Tarpeettomasti palava valo kuluttaa sähköä. Lisäksi se lämmittää kaappia. Tämä taas jatkaa kompressorin käyntiaikaa, joka nostaa sähkönkulutusta entisestään.

Kyseessä on aivan ilmeisesti vakava ongelma. Tehdään pieni laskutoimitus. Jos kaikissa Suomen noin 2,6 miljoonassa kotitaloudessa on jääkaappi, jossa on 15 watin lamppu, sähkötehoa kertyy yhteensä 39 megawattia. Tämä vastaa tarkalleen Oulun Merikosken vesivoimalaitoksen sähkötehoa. Luku täytyy kuitenkin kertoa vähintään kahdella, kun otetaan huomioon lampun lämmittävä vaikutus. Lisäksi jääkaappeja löytyy pilvin pimein myös yrityksistä ja julkisista rakennuksista. Jos kaikki Suomen jääkaappilamput palaisivat vuorokauden ympäri, ne aiheuttaisivat noin seitsemänsadan miljoonan kilowattitunnin kulutuksen vuodessa (700 GWh). Sattumoisin luku on lähestulkoon sama kuin valtion kiinteistöjen koko sähkönkulutus viime vuonna. Miettikääpä hetki, kumpaan kannattaa kiinnittää huomiota; siihen että jääkaappilamput toimivat asianmukaisesti, vai siihen että valtion kiinteistöissä käytetään järkevästi sähköä? Älkää kuitenkaan antako sen viedä yöunianne.

Sähkönkulutuksen pohtiminen aiheuttaa unettomia öitä myös Britanniassa. Nottinghamin yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan älysähkömittarit vaikuttavat haitallisesti ihmisten keskinäisiin suhteisiin. Tohtori Caroline Leygue varoittaa sähkönkulutuksen reaaliaikaisen seurannan huonontavan ihmisten välejä. Naapureiden kyttäminen ei yllättäen olekaan meidän suomalaisten yksinoikeus.

Tutkimus keskittyi asuntokohteisiin, joissa sähkölasku jaettiin tasan käyttäjien kesken. Älysähkömittarien asennuksen jälkeen paljastui, että ihmiset käyttivät sähköä erilaisia määriä. Ihmiset alkoivat kytätä toistensa sähkönkäyttöä. Mitä tarkemmin he seurasivat sähkön kulutusta, sitä vihaisemmiksi he tulivat. Kolmasosa tutkimukseen osallistuneista vaati taloyhtiötä ratkaisemaan asian. Neljäsosa vaati, että hutilusten olisi maksettava suurempi osuus sähkölaskusta. Vain pieni vähemmistö - ilmeisesti juuri eniten sähköä kuluttava ihmistyhä - oli tyytyväinen tilanteeseen.

Johtopäätökset eivät varsinaisesti yllätä. Suomessa vastaava tilanne on niissä kerros- ja rivitaloissa, joissa vesilasku jaetaan neliöiden tai perheenjäsenten lukumäärän mukaan. En ole kuullut ihmisten käyneen toistensa kurkkuun, vaikka asiaa on varmasti käsitelty taloyhtiössä jos toisessakin.

Nottinghamin yliopiston tutkimuksessa ei varsinaisesti esitetä keinoja ongelman ratkaisemiseksi. Älysähkömittareista luopuminen tuskin on enää mahdollista. Brittien täytyy keksiä jotakin fiksumpaa. Luulisi heidän pystyvän siihen, onhan heillä pitkä kokemus yhteiskunnallisten epäkohtien oikaisemisesta. Robin Hoodilla olisi taas töitä.

Britanniassa älysähkömittarit tulevat kaikkiin kotitalouksiin vuoteen 2020 mennessä. Suomessa ne raskuttelevat jo melkein jokaisen tuvan seinällä tai kerrostalojen kellareissa. Moni seuraa sähkön kulutusta netissä ja mukauttaa sähkönkäyttöään markkinahintoihin. Kaikki eivät pärjää taloudellisesti, mutta sekin on jo hyvä että kansalaiset ovat heränneet tarkkaillemaan omaa energiankulutustaan.

Sähköyhtiöt ovat innolla lähteneet myymään reaaliaikaiseen sähkönmittaukseen liittyviä lisäpalveluita. Sähkön hinnan sitominen pörssisähkön tuntihintaan on jo tuttu juttu. Toisinaan niiden markkinointijargon kuitenkin koettelee totuuden rajoja. Esimerkiksi Helsingin Kalasataman uusia asuintaloja käsittelevässä lehtiartikkelissa Helsingin Energian edustaja julisti reaaliaikaisen energiankulutusmittauksen tekevän "asukkaiden arjesta mukavaa ja turvallista". Haastattelusta ei käynyt ilmi, miten sähkön mittaaminen edistää kansalaisen turvallisuutta. Vastausta ei löytynyt myöskään Helenin kotisivuilta. No, ehkäpä sekin asia jossain vaiheessa kirkastuu. Myyntimiesten olisi kuitenkin pystyttävä lunastamaan lupauksensa. Mainostetut lisäpalvelut on kyettävä tuottamaan. Lisäksi niistä on oltava konkreettista hyötyä kuluttajille. Muuten ne jäävät pelkäksi sanahelinäksi.

24. päivä lokakuuta 2014, Esa Halmetoja